

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, fél évre 6 ft, évi negyede 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautó 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábas garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitléri cikkek:

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

A Királyföldről.

ar. — Parlamentünk jövő ülésszakához mi is nagy reményeket kötünk.

Igaz, hogy az újabb, de ideiglenes rendezés némileg kibontakoztatott a hajdani centumok, s főleg az ó-százok bítor uralmának nyúgiból; hanem azért állapotaink rendezésre várnak, pozitív törvény általi rendezésre, mert az ideiglenesség egyik alkotó eleme levén a bizonytalanság — ez közviszonyainkra is zsbabsztólag, tehát károsan hat.

Országserzte készülnek, s nagyára el is készültek, sőt a ministeri tanácskozás próbakövén is átmentek a törvényhatósági szabályrendeletek; nekünk se mondhatják tehát: ti még várhattok.

Az utolsó királyföldi egyetem ifju-szász értelemben készült, e terület helyhatósági ujraservezésére szánt munkálatairól azonban még mit sem hallunk. Lehet, sőt valószínű, hogy az már átment a belügyér superrevisióján. De nem erről óhajtanánk mi tudomást venni, hanem érdekes lenne ismernünk azon időpontot, melyben az a parlament elébe fog terjesztetni.

El lehetünk készülvé arra, hogy a Buda-Pesten, mint képviselő és magyar kir. ministeri hivatalnokok fenn levő ó-százok minden követ meg fognak mozdítani, hogy az ó-szász egyetemi kisebbség separatum votumból minél többet becsémpészhesse a Királyföld helyhatósági szervezetét megállapító törvénybe, s ezért a ministeri javaslatot minden oldalról megataguerozzák szokott sophismáik törekény dárdaival.

Ezeknek az ó-szászoknak megvannak az ő ügyes és tágkörü ismeretességgel bíró bizalmi férfai Bécsben is, a kik nem fognak késni a befolyásos köröknél bekapogtatni, s minden rugót megmozdítandak, a mely csak egy hajszálnyra is képes lehetne ama kisebbségi művet bár részben érvényre emelni, a melynek intenciója: szász államkát alkotni a magyar állam egyik felében.

Azonban erős meggyőződésünk, hogy ezuttal nem sikerül az ó-szász trójai lovat alkotmányunk védvárába becsémpészni.

Az ó-szász urak ügyességét, furlangosságát, fáradhatlanságát nem szabad ám csekélybe venni; ők itthon is két kézre dolgoznak, s azt szeretnék leginkább elérni, hogy az imént meghallgatott „illetők” ne tekintessenek a királyföldi népség illetékes képviselőinek; művök vettesek újabb revisió, illetőleg egyetemi tárgyalás alá, mikorra mindent elpróbnának, hogy ó-szász egyetemi többséget hozzanak létre.

Mint látjuk, az ó-szász urak háromfelé és igen sokat markolnak, valószínű tehát, hogy keveset fognak szorítani.

Ezek a ravaszok úgy mutogatják magukat a szász nép előtt, mint az ő megmentői, mint a „Sachsenland” vulgő „szász Kronland” megalapítói, regenerálói.

Pedig hát egész törekvésük oda irányul, hogy a tarthatlan odon állapotot, s ebben saját uralmukat conserválják, lehetőleg restaurálják, megerősítsék.

Hanem a háló, melyben az önzés ily arany halát óhajtanak megfogni, nagyon is póksövetű, a dangó is átszakíthatja.

Csodálatos, hogy az oly merészen, de ügyesen számító ó-szászok még ma is azt hitelik el magukkal, hogy sikerülhet nekik az idő kerekét feltartani; hogy a Királyföld ujra szervezésének művét ismét elhalogatja kedvükért a magyar kormány, s míg az ország valamennyi törvényhatósága jobb közigazgatáshoz és igazságszolgáltatáshoz jut, e végre az előlépéseket, előkészületeket teszi meg, — mi, királyföldi árkv—maradnánk továbbra is bizonytalanságban, mert így óhajlják ezt a kisebbségé összezsongorított ó-szász celebritások!

Nem hisszük, hogy a magyar kormány bármily oldalról jöhető besugásokra tovább halassza a Királyföld ujra szervezését illető törvényjavaslat betérjesztését, annál kevésbé azt, hogy az ó-szászok kívánatára egy újabb egyetemet hívjon egybe.

Várva várjuk a napot, melyen a mi közállapotaink rendezése kerül parlamentünk zöldasztalára; mert tudva van, hogy az ó-szász politika hiveivel szemben nemcsak az ifju szász többség, de mi magyar és román lakosai a Királyföldnek az új törvényről várjuk, hogy a jogegyenlőség ne legyen reánk nézve légies malaszt, — hogy ne csak a terhekben, de a javadalmakban is részesülhessünk — egyenlő jogainknál fogva, s hogy anyagi és szellemi emelkedésünk elébe se gördíthessék több akadály, mint azt annak idején az ó-szász választott nép előmenetelénél szemlítettük, saját kárunkkal tapasztaltuk. Új helyhatósági szervezés jöjjen el a te országod — mielőbb!

Városi közgyűlés.

Városunk képviselőtestülete f. sept. 13-án tartá meg a belügyminister által a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII. t. cz. értelmében elrendelt közgyűlést, városi főispán Filep Sámuel elnöke alatt. Elnöklő főispán felolvastatja a belügyminister f. hó 1-én 20,589 sz. a. kelt erre vonatkozó rendeletét, mire rövid eszmecsere után mellőztetvén azon indítvány, hogy a főispán terjeszsen elő az idézett t. cz. értelmében kiküldendő bizottságba nevezendő képviselőkről egy név-

sort, melyet aztán a közgyűlés egészítsen ki belátása szerint, abban történik megállapodás: hogy a kérdéses bizottság 40 tagból álljon, s tagjai titkos szavazás útján választassanak, a szavazatok beadattak, de a névsort csak jövő számunkban közölhetjük.

Lapszemle.

A „Pesti Napló” formalis megállapodásokat óhajt a salzburgi tanácskozmányoktól, mert olynemű megállapodás, hogy az itt érdekelt államok actiói közös megbeszélés tárgyát képezik, ránk gyengébb félre nézve csak önállóságunk kockáztatása az erős német Császársággal szemben, mindazáltal e határozott megállapodások ne birjanak határozott szövetség jellegével, mert ez egy európai ellen-szövetséget provokálhatna.

A „Reform” a salzburgi értekezlet azon határozmányait, melyek az internationalis mozgalmakra vonatkoznak, szabadság-elleneseknek, s bár egy socialis forradalom elnyomására alkalmasoknak, de társadalmi szabadsági kérdések megoldására képteleneknek és illetéketleneknek tartja, mert ezek theoriában nem, csak gyakorlatban oldhatók meg. Igaz, hogy az internationalis mozgalmak eredményre nézve egyenlők, de keletkezéseik indokaira nézve, nemzetek és helyek, társadalmi viszonyok és törvények szerint különböznek, pedig helyesen csak ezen indokok megszüntetésében lelnek megoldásukat, ezt pedig csak az egyes mozgalmak által érdekelt államok törvényhozása eszközölheti; helyes törvények kellenek a társadalmi téren mutatkozó azon hiányok megszüntetésére, — melyek forrásai a socialis elégedetlenség és innét eredő mozgalomnak, például nálunk a bányamunkások állapotának, a pinczelakások s egyáltalán a házbéreknek stb. stb. szabályozására. Ily intézkedések oldhatják meg a socialis kérdéseket, úgy, hogy azok életet veszítsék, de nem diplomatiai tárgyalások, hol a hatalom irányadó, s különben is szabadelvűlenségi tényekről valódolható személyek által vezetve azon hibába esnek, mint e század egyéb nemzetközi pactumai, hogy t. i. a szabadsági törekvések ellen képeznek reactiót.

Az erdélyi egyetem története.

(Apáczai Cséritől maig.) Mutatvány Mátrai Ernőnek „A kolozsvári egyetem, mint kulturai szükséglet” című művéből.

A pesti egyetem nagy érdemű tanárait Jedlik Ányost és Toldy Ferencet illeti az érdem, hogy a magyar korona területén egyetlen universitas elégtelen voltát belátván, az erdélyi egyetem Apáczai óta, tehát két százig nyugvó eszméjét újból feleleveníték. A negyvenes években történt, midőn a helytartótanács a jogakadémiák tárgyában az egyetemtől véleményes előterjesztést kért, s annak szerkesztését Jedlikre és Toldyra bízta az egyetemi tanács. E jelentés mig egyrészt az országban fennálló jogakadémiák eltörlése mellett emel indokolt szót, másrészt szent István koronája területén négy új egyetem felállítását hozza javaslatba. Az új egyetemek székhelyei Kolozsvár, Zágráb, Kassa és Bécs leendtek.

Mi természetesebb, minthogy kultur ügyeink szükségletének helyes felfogásából folyó ez előterjesztés pusztában kiálló szavaként eredménytelenül hangzott el. A magyar országgyűlés nem tegnapi óta szenved abban a kis hibában, hogy idejét a nemzeti művelődés érdekeinek előmozdítására nem igen pazarolja. Praetor minima non curat. Magyar honatyaink a forradalom előtt is leginkább szerették meddő szóharccokra vesztegetni az időt, s így nem csoda, hogy az 1848: XIX. törvényczikk alkotásáig még arra sem ért reá az országgyűlés, hogy egyetlen egyetemünk ügyét érdemlegesen szöba hozza.

Az Apponyi kormány idejét s erejét is fontosabb ügyek vették igénybe. Az administratori kérdés. Az országserzte megindított kormányparti korteskedések. A szabadelvűek ellenében táborba szállott konservativek szervezése. És sok száz egyéb, mit egyenként nagyobb horderejűnek tartott a nemzeti művelődés érdekénél. Toldy s Jedlik jelentése a budai levéltár betűszóinak adatot át legmagasabb eldöntés, illetőleg ellátás végett. —

A dicőült b. Eötvös az, ki elvégre újból felébrésztette a meg nem holt, bár negyed százig aluvó leányzót. Miniszterségre léptének nem telt el egy éve, s az 1868. febr. 8-án a néhai kormányzók által felszólította a kolozsvári jogakadémia és orvossebészeti tanintézet tanárait, hogy a kultuszministeriumhoz az illető intézetnek facultásokká alakítása, illetőleg egy Kolozsvárt állítandó egyetem ügyében terjeszsenek fel együttes jelentést.

A nevezett intézetek készséggel készítet munkálata, a kormányzóknek ugyane tárgyban tett előterjesztésével együtt még az év áprilisében fel lön a miniszteriumhoz terjesztve. *)

A következő év őszén Eötvös személyesen felkereste Kolozsvárt, hogy a tervelt új egyetem székhelyének helyi viszonyait, a főtanoda localitásaival megismerkedjék, s az erdélyi szakértők tanácsát kikérje.

1860. márcziusában betérjesztette „Törvényjavaslatát a Kolozsváron országos egyetem állítása ügyében.”

*) Lásd mindkettőt a munka „Függeléké”-ben II. és III. szám alatt.

E javaslat értelmében (1. §.) „Kolozsvár szabad királyi városban országos főtanodául egy királyi egyetem állítatik és 1870. év október havában megnyitattik.”

A fentebbivel egyszerre nyújtotta be „a pesti királyi egyetem újból szervezése tárgyában” törvényjavaslatát, mely „az egyetem tanítói és tanulóinak személyzete, valamint a tanítás és tanulás szabadságára nézve” a kolozsvárinak is normativumul szolgált.

Két hó múlva az országgyűlés az egyetemi törvényjavaslatok előleges tárgyalására egy külön, Bujánovics Sándor, Csengeri Antal, Horváth Mihály, Hoffmann Pál, Irányi Dániel, Kautz Gyula, Ordódy Pál, Pulszky Ferencz, Rónai Jácint, Simonyi Lajos, Szabó József, Szathmáry Károly, Szilády Áron, Tisza Kálmán urakból álló tanügyi bizottságot választott. De a mult év júliusában kiütött háboru a mint a magyar parlament ülésezéseit, úgy e bizottság működését is félbeszakította.

A legegyszerűbb kár, mely a művelt nyugat háboruzásából művelődésünkre háromlott, tanügyi reformunk elnapolása.

A törvényjavaslat értelmében az erdélyi egyetem már 1870. októberében megnyitandó leendett. S a közbejött francia-porosz háboru miatt még a tanügyi bizottság tárgyalásain sem ment át ez időn az illető javaslat.

Kévséssel az országgyűlés új ülésszakának megnyitása a folyó év beköszöntése után új és közvetlenségében kétszeresen súlyos csapás nehezedett művelődési ügyeinkre.

1871. február 2-ikán b. Eötvös megszünt élni, halálakor a költővel egyetemünk ügye méltán elmondható: Multis ille bonis flebilis occidit nulli flebilior quam mihi.

A dicőült pár nappal elhunytá előtt, kórágán is az országgyűlés magához kért tanügyi bizottságával tanácskozott.

Törzsját és javaslatait Pauler Tivadarra hagyta örökül. Az új kultus-ügyerre, ki a legapróbbakon kezdve tanulmányozás tárgyává tette ressortját. Ugy tudjuk az egyetemi kérdést a minister ur kiváló gondjainak tette tárgyává. Paulerben a pesti egyetemen csaknem negyedszázadon át tanárabban kétségkívül par excellence szakemberre talált főiskolánk ügye.

Nézeteit és terveit azonban máig még el nem árulá.

Bizonytalan, vajjon az elődje által bevágott uton és nyilvánított elvek szerint akarja-e az egyetemi reformot s ennek kapcsán az új egyetem alapítását keresztülvinni?

Avagy visszavonja Eötvös egyetemi törvényjavaslatát, hogy ujak alapján indítsa meg e kérdésben a tárgyalást és tanácskozást?

A tanügyi bizottságnak e javaslatok felett folyt, s Eötvös halálával félbeszakadt tanácskozásait máig sem indította meg újból. E tény fentebb tolmácsolt feltetésünk mellett bizonyít.

De legyen bármint, bizonyos, hogy e kérdés megoldásának tizenkettődik órája elközelgett.

1872. áprilisban az 1869—72. országgyűlés tartama lejárt. Ha az egyetemi kérdést megoldatlanul hagyta maga után, akkor az Eötvös által 1870. októberében megnyitandónak tervelt kolozsvári egyetemnek még az 1877³/₄-dik tanévben sem látjuk hamvát.

Ép mivel e tanintézet kérdése a gyakorlati megvalósítás terén annyira időhez, a tanévhez kötött, kétszeresen érezteti mulasztásának káros következményeit, kettős a: Periculum in mora!

Szerző ezután az egyetem életbeléptetéséről, szervezéséről mondja el nézeteit, elmondások közben a ministeri törvényjavaslatot, s a kolozsvári jogakadémia s orvossebészeti tanintézet memorandumát bírálva.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten sept. 14-én 8 ó. 10 p. d. e.

Érkezett Kolozsvárra sept. 14-én 8 ó. 35 p. d. e.

A tűz kétségbeesett erőfeszítéssel a szárnyépületre szorítottatott, ez első emeletig beégett, a veszély éjfel felé megszűnt, a színház mentve van.

Feladatott Pesten sept. 13-án 9 ó. d. e.

Érkezett Kolozsvárra sept. 13-án 10 ó. d. e.

A nemzeti színház szárnyépületében levő festőterem esti 6 órakor kigyuladt. Borzasztó tűz, melynek elharapozása fenyegeti a színházat. Óriási erőlködéssel oltalmazták.

Feladatott Pesten sept. 13-án 9 ó. 40 p. este.

Érkezett Kolozsvárra sept. 13-án 11 ó. 15 p. este.

A festőterem, diszletraktár, műhely folyvást ég, a nemzeti színház maga mentve van. Zürich. A szövetségi kormány hadsergét ujraservezendő tiszteket küld tanulmányozni a német és az osztrák hadszervezetet.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Róma. E napokban titkos consistorium tartatik a vatikánban.

Flórencz. Olaszország nagy városai-ban a mellett agítálnak az ultramontánok, hogy adresseket nyujtsanak be a pápához a világi hatalom helyreállítására mellett; s ajándékokat is gyűjtenek.

A „Politik” Beust megbuktatását sürgeti, mert Hohenwarttal való kaczerkodása a kiegyezést veszélyezteti.

Mainz. A katolikus egyetek gyűlésére 800-an jelentek meg.

Legújabb táviratok.

Pozsony, sept. 12. (Esti 9 órakor.) Ő felsége épen most ért ide, hogy a hadgyakorlatok vezetését átvégye. Az ünnepiesen díszített pályaudvarban és a körül több mint tízezer ember gyűlt össze. — Ő felsége a primás palotájába szállt, hol pompás fáklyás zenével tiszteletet meg s e mellett az egész város kivilágítottatott.

Páris, sept. 11. A budged feletti általános jelentésben ezeket mondja Perier Kázmér: A kiadásokat a legszükségesebbekre kell korlátozni. Hozzáteszi, hogy egy oly nép, mely oly nagy rázkódás után és annyi romok közepette, ép úgy, mint annakelőtte, változás és nélkülözések nélkül élt, megérdemelné, hogy rangját a világban elveszítse.

A jelentés azt mondja továbbá, hogy az életbelépendő új szervezet a nemzetgyűlés előleges szentesítése előtt semmiféle katonai hadtest sem fog felállítani a kormány idevonatkozólag teljes biztosítást nyujt. Franciaországnak kell hadsereggel és tengerészettel birnia, de az a békét akarja, annak szüksége van a békére a végből, hogy erejét helyrehozza és magát regenerálja.

Flórencz, sept. 12. A Mont-Cenis-pálya megnyitási ünnepélyénél Franciaország és Schweiz is képviselve lesznek.

Cagliári, sept. 12. Az „Avveniero di Sardegna” jelenti egy tunisi jevélben, hogy Keredini tábornok a tunisi bey küldetésében Konstantinápolyba utazott.

Belső-Szolnokmegye,

szervezési munkálata alapos és kimerítő, s már betérjesztett a kormányhoz. A munkálattól közöljük e rövid kivonatot: Belső-Szolnokm. lakossága 138,307. lélek, területe 58 □ mld, az eddigi 10 szolgabírói járás helyett 9 járásra osztott s a megyebeli községek helyirati fekvéseik tekintetbe vételével ezekben már beosztattak.

A választó-kerületek száma 16, melyekben 6400 választó iratott össze, a kik 133 bizottsági tagot fognak választani.

A tisztikar létszáma azon legalsóbb fokban állapított meg, melyen alól a jó adminisztratív kockázatása nélkül menni nem lehetett, mint új államok tervezettettek, alszámvevő és utbiztos. A fizetések megállapításánál a megye figyelemmel volt azon összegre, melyet a pénzügyminiszter az egyenes államadókól leütött és igyekezett költségvetését a takarékoskosságlvá alapítani, így az alispán fizetése 1500 frt, főjegyző 1000 frt, ügyész 500 frt, árvaszéki elnök 900 frt, szolgabíró 700 frt stb. állapított meg. Különben e megye is óhajja, hogy a törvény 11. §. akként módosítsassék, hogy a törvényhatósági tisztviselők is kellően javadalmaztassanak, és hogy a 90. §-ban érintett adóleszállítás ne az összes, hanem csak a személyes kereseti adóból történjék.

A hatáskör és munkaelosztás iránt e megye kimerítő és tüzetes szabályrendeletet alkotott.

Az állandó választmány részére, mely 21 tagból fog állani, szintén tüzetes eljárási utasítás készítettett.

A választók névjegyzékébe az 1848. II. t. cz. 4. §. értelmében, és az 1868. évi december 23-án kelt miniszteri utasítás 2 pontja b. és c. betűje szerint a községek képviselői és az erkölcsi személyek is felvételtek.

Az árvaszék szervezése s munkaköre tárgyában szintén kimerítő tervezetek készitettek.

Virilis szavazattal bíró egyéneknek a legmagasabb adóösszeg 2250 frt, a legkisebb 82 frt.

A salzburgi találkozásról.

Igen érdekes elmefuttatásokat közöl némely külföldi lap. Főleg nevezetes a berlini „Börsen Courier”-nek egy erre vonatkozó cikke, melyben azt mondja, hogy Ausztria és Németország Gastein és Salzburgban, habár nem akarják nyíltan kimondani, véd- és dacszövetséget kötöttek és ezen eredmény felett nagy örömet fejezi ki. Fontos még e tekintetben a londoni „Cast. Bud.” melyet osztrák organumnak tartanak, következő cikke:

„Ez alkalommal az egység, mely a gasteini konferentián céloztatott, végérvényesen megkötöttett. Igen sok lenne mondva az által, ha valaki szentesítésről akarna beszélni, mert habár fontos az egység, — még távolról sem viseli a nemzetközi szerződés jellemét. Szerződést egy részről sem szándékolnak. Mindkét miniszter feladata abban állott, hogy vizsgálják meg, mennyire

lehetne összhangba hozni a Közép-Európában uralkodó két dynastia képviselőinek személyes köznevelését illető birodalmi érdekeivel és mennyire lehetne azt az európai béke előmozdítására értékesíteni. Mindkét államfőnek becsületére válik, hogy elegendő bölcsességgel és eréllyel felfogták azon nagy előnyöket, melyeket az osztr.-magy. monarchia és a német birodalom egy-egy politikából húzni fognak. Mindkét miniszternek be kellett látni, hogy államaik legbülsőbb és legfontosabb érdeke: a belső megerősödés és külpolitikai kérdéseket csak annyiban akartak érinteni, a mennyiben szükséges, hogy mindkét részen elő legyenek készítve az eseményekre, melyek a lényeges békés feladatnak utjában állanak. Az egység tárgya kiválólag a védelem volt és ezért a gasteini programot mindenütt, hol hasonló célokra törekednek, csak rokonszenvvel fogadhatják. Nem esoda tehát, ha közelebből Olaszországhoz hozzájárulását fejezte ki a gasteini értekezlet alapfogadalmához. Másfelől Anglia, mely rendszeresen kezdeményező szokott lenni ott, hol a béke fenntartása jó tekintetbe, eddig hallgatott. Ha már magában csupán azon tény, hogy két államnak erkölcsi egysége elég arra, hogy európai kérdések egyoldali megoldását meggátolja, itt-ott kedveléssel fogadtatik, mégis vannak tárgyak, mint pl. a socialistikus mozgalom, melynek Gasteinban történt tárgyalása, ily érzelmeiket ki kellene hogy zárjon.

Különösen Francia- és Oroszországnak, tekintve a legújabb idők mozgalmait, csak üdvözlőnők kellene minden intézkedést a socialismus ellen. Ehez még hozzá lehet tenni, hogy azon hír, miszerint Bismarck hg. felajánlotta volna szolgálatát a bécsi kabinetnek mint közbenjáró Ausztria és Oroszország között, a lengyeleknek Galiciában adott kedvezményekre vonatkozólag, csak feltevés és minden tényleges alapot nélkülöz.

KÜLFÖLDI HIREK.

Párisból f. hó 11-ről jelentik: A négy megye odahagyatása szerdán be lesz végezve. Azt állítják, hogy még más megyék odahagyatása iránt is alkudozások vannak folyamatban. A 10-ki diplomatiailakomában Thiers-nél gróf Arnim, Nigra s az összes jelenlevő követelek részt vettek.

A „Times” párisi levelezője f. hó 8-ról következő adatokat közöl: „Hála a gr. Arnim és Pouyer-Quertier által tanusított kölcsönös engedékenységi szellemnek, már az utolsó nehézségek is elhárítottak, melyek a Párisi szomszédos erődök és megyék odahagyatását illetőleg támadtak. Az erődök és 3 megye, tüstént oda fognak hagyatni. — Oise-megye megszállva marad, míg a harmadik félmilliárd kifizetése teljesítve nem lesz. Egy katonai központnak Bourges-ban leendő alakítására vonatkozólag a „Journal de Cher” ezt mondja: „Első lépés leendő egy 150,000 főnyi sereg alakítása, mely Bourges, Nantes, Angers, Tours, Blois és Nevers közt fog szétosztani; — e seregnek egy, 30,000 főnyi hadteste Bourges és Izrouden szomszédságában fog táborozni.

IV. Beküldetett. 15. Minden betegnek erő és egészség, orvosság és költség nélkül.

Revalescière du Barry Londonból.

A delicat Revalescière du Barry minden nyálvalyt meggyógyít, a mely a gyógyszereknek ellentáll; u. m.: gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, mirigy-, nyálhártya-, lélegző-, hólyag- és vesebetegségeket, vérhas, száraznyálvalyt, mellszorulást, köhögést, emésztéshányást, szorulást, hideglázt, szédülést, vértolulást, fuligant, emélgést és hányást még terhben is, diabetest, buskomorságot, soványkodást, csuhat, közhányt,

A davor-i tábor, — Bourges-től 22 kilométernyire, 12—15,000 embert foglaland magában. — A lovasság Jussy-t tartandja megszállva.

A francia törvények kihirdetésénél követendő formát illetőleg eme rendelet jelent meg a hiv. lapban: A jövőben kiadandó rendeletek ily felirattal fognak kezdetelni „Francia köztársaság. — A francia nemzet nevében.” Végül pedig ezen aláírással záródnak be: „A francia köztársaság elnöke.”

A párisi forradalom okainak kipuhatolására kiküldött bizottság befejezte munkálatait s jelentését még a szünet előtt közzéteszi. — Gambetta pénteken, MacMahon és Faidherbe pedig szombaton hallgattatott ki a szept. 4-ki kormány eljárást vizsgáló bizottság által.

Stuttgartról jelentik, hogy a német császár a bádeni nagyherceggel és nagyhercegnével f. hó 11-én Fridrichshafenbe ment, Olga királyné születésnapjának (egyszersmind az orosz császár névnapjának) megünneplésére. A németalföldi királyné és Sándor hg. Fridrichshafenbe érkeztek.

A „Presse” Münchenből jelenti, hogy a bajor király kész megfelelni a német császár meghívásának és öt Berlinben meglátogatni.

Az orosz kormány sokat foglalkozik a salzburgi találkozással s egyik félhivatalosa, a „Nord” közli az 1867-iki salzburgi találkozásra vonatkozó összes távsürgönyöket s hangsúlyozza, hogy azok nagy hasonlósággal bírnak a mostaniakkal; a mivel azt akarja kifejezni, hogy az ideai találkozás sem jelent többet Oroszországra nézve, mint az 1867-ki.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, szeptember 14.

— **Király 6 felsége** — mint Bécsből írják — ma vagy holnap Budára érkezik, s a váci hadgyakorlatok alkalmával naponként külön vonaton Yácra fog rándulni. Ez alkalommal az udvar néhány kirándulást is tervez Gödöllőre. A királyné 6 fide Budára jövele is legközelebb várható.

— **A király a váci hadgyakorlatok alatt Károlyi István gróf főthi kastélyában fog lakni.** A gróf a hozzáintézt ebbeli felszólításnak magától érthetőleg a legnagyobb örömmel engedelmeskedett.

— **Királyi biztos gróf Péchy Manó** 6 excja pénteken sepi. 15-én érkezik vissza Kolozsvárra.

— **A magyar keleti vaspálya** állandóságot nem ígérő szlána-egyesési részének megkerüléséről terv és költségvetés készült a közlekedési miniszteriumban, mely legközelebb fog az országgyűlés elé terjesztetni.

— **M.-Vásárhely** kinevezett főispánja, Thuri Gergely ur 6 mltága f. hó 14-én délután 4 órakor tartá a városba bevonulását. A határszelen a kommunitás f. hó 11-ki határozata szerint üdvözltek a városi képviselőtestület bizottsága, mely a következő képviselőkkel állott: dr. Knöfler, Jenei A., Szöllösi, Gáspár A., Pátrubán, Staibl, id. Fogarasi D., Petelei J., Ferenczi és Nagy

Márton; benn a városban pedig a képviselőtestület és a tanács fogadta. A főispánnak a helyettes főbíróhoz intézett s a képviselőtestülettel tudatott értesítése szerint, működését sepi. 16-án kezdi meg, mikor is a képviselőtestület ünnepélyes gyűlést tartand, s valószínűleg a főispáni beigtatás is ugyanakkor fog megtörténni.

— **Szombaton f. hó 16-án d. u. 4 órakor** a muzeum-egylet igazgató-választmánya tudományos ülést fog tartani a városi községtanács termében, a melyen Hermann Ottó ur előadást fog tartani Czech Antal életéről. Az ülés nyilvános.

— **Kézdí-Vásárhelyről** távirják: Szt-György városában főispán Lázár Mihály bevonulása, itt soha nem látott lelkesedéssel, fényesen történt meg; banderium és fogatok hosszú sora, diszkapu, fáklyásmenet, a város kivilágítása. Hazafit, kormányközéget alig ért ily lélekemelő kitüntetés. Szerencsés választás. További útja is — mint halljuk — diadalmenet leend.

— **„A kolozsvári egyetem, mint kulturai szükséglet”** czime Mátrai Ernő sajtó alatt levő tanügyi művének, melyből lapunk mai számában adunk mutatványt. E nemskóra megjelenő terjedelmes műben a szerző mindenekelőtt egy Magyarországon állítandó második egyetem sürgős voltát, égető szükségét mutatja a külföld és Magyarország kulturadatait, tanügyi statistikája közt vont parallela által ki. Áttérve Erdély s az anyahon művelődési viszonyainak egybehasonlítására, azon eredményre jut, hogy egy második egyetem szükségét ép Erdély érzi leginkább, Magyarország azon része, melyen aránylag legtöbb a humán közélettanoda, s humán közélettanodát végzett tanuló, s mely számára legnehezebben hozzáférhető a pesti egyetem. A mily égető az erdélyi egyetem szüksége, ép oly nem új a szükség érzete, melynek először Apáczai Gézi kölcsönzött kifejezést. Mátrai röviden előadja az egyetem eszméjének történetét Gézitől maig. Majd a kolozsvári jogakadémia és orvosbeszételi tanintézeteknek a kolozsvári egyetemre vonatkozó memorandumát, a kormányzásoknak ugyane tárgyban felterjesztett véleményes jelentését, s a kultuszminiszteri idevágó törvényjavaslatokat bírálja, előadván az egyetem szervezéséről sajátos indokolt nézeteit. A mű függeléké e kérdés okmányait hozza. Az erdélyi összes közélettanodáknak a múlt (1860—70) évtízről szóló, Mátrai által egybegyűjtött s állított statistikáját, a kolozsvári jogakadémia és orvosbeszételi tanintézetnek a kolozsvári egyetemről szóló memorandumát, az erdélyi kormányzásoknak e kérdésben tett felterjesztését, b. Eötvös törvényjavaslatait a kolozsvári egyetemről és az egyetemi reformról. A kolozsvári egyetem kérdését egész terjedelmében fellelő e mű már mintegy két hét múlva elhagyja a sajtót. Tehát elég jókor arra, hogy országgyűlésünk figyelmét újból felhívja e sürgős, bár elszunnyadt kérdésre 1872. apr. 15-én az országgyűlés tartama lejáet. Ha a kolozsvári egyetem kérdését megoldatlanul hagyta maga után, az Eötvös által 1870. októberben megnyitandónak tervelt kolozsvári egyetem még az 1874. tanévben sem nyílna meg.

— **Magyar tengeri gőzhajózási társaság.**

Fiumében a napokban több hajótulajdonos, kereskedő és birtokos Ciotta János elnökelete alatt értekezletet tartott egy gőzhajózási társaság alakítása iránt. Dr. Giacich kiemelte, hogy Pesten már két társaság is alakult ugyanily czélból, s egyik már engedélyt is nyert, legjobb lenne tehát ezzel egyesülni. A gyűlés azonban ez eszmét akkor halasztotta, ha már a társaság meg lesz alakítva, s az előintézkedések megtétele végett bizottságot küldött ki, melynek tagjai Baccich, Ciotta, Luppis, Matkovics és Versenassi.

— **Operette-tenoristául Zajongi van** színházunkhoz szerződötttve.

— **Váralan örökség.** A Kecskeméten is néhány családot tevő Vitz nemzetséget azon szerencse érte közelebb, hogy egy rokonuk, ki ezelőtt 10—15 évvel, — a nélkül, hogy kiköltözködési szándékát bárkivel is tudatta volna, Amerikába vándorolt, — elhalván, rájuk roppant értékű vagyont hagyományozott. — Az örökség hirszerint 7,000,000 dollár tesz ki, s azon — egyenlő arányban — magyarországi rokonai — összesen mintegy negyven család, fognak osztozni. Mennyiben igaz e hír s mennyiben nem, a „Kecsk. Lapok” szerkesztősége végére járn nem tudott, de hogy az illetők már az e tárgyban kiadott hivatalos értesítést is megkapták — bizonyosnak mondják.

— **Napoleon ex-császár, mint amerikai lapok** írják, Amerikában birtokot akar venni, hogy élete végét nyugodalomban ott tölthesse. Ezen hír onnan ered, mert Napoleon, midőn a minap nevével Oak Grave-ban (London mellett) Henry amerikai bankárnak vendége volt, állítólag felkérte Henryt, hogy Amerikában egy birtokot nézessen számára. Davison ur, Rothschild amerikai ügyvédeknek egyike erre több eladó birtok fényképeivel Európába indult. Ugyanazon forrásból jött hír szerint Izabella a volt spanyol királyné is az Egyesült-Államokban szándékoznék letelepedni.

— **A petroleumhölgyek.** Végigfutva a „petroleuse”-ök lajstromán, kik Versaillesban várják végítéletüket, látjuk hogy a legfiatalabb 18, a legvénebb 74 éves. Tizennyolc év! az illusiók, a szüzi szerelem, a virágok, a boldog állam kora. . . . Helvénnyé éves! Midőn már csak a térdeplőre, a szemfedőre, az égre kellene gondolni! 18 éves korától a sir széléig; ifjúságban s aggkorban megára lesz a nőből. . . . a commune alatt.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Sept. 13-ról: 5% Metalliques 58.95. 5% Nemzeti kölcsön 68.90. 1860-diki államkölcsön 98.80. Bankrészenyek 764. Hitelrészenyek 289.30. London 117.90. Ezüst 118.75. Cs. kir. arany 5.70. Napoleondor 9.45^{5/10}.

Földterhementesítési kötvények: Magyar 79.50. Temesi 76. — Erdélyi 76. — Horv.-Slavon —.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

1—2 (265) Pályázati hirdetés.

A maros-ludasi felekezetiiskola tanítói állomásra, melylyel 400 ft évi fizetés jár, s jövő hó 1-ső napján elfoglalható. Okmányolt folyamodványok, melyekből pályázó kora, tanulmányai, de különösen a hazai nyelvek tökéletes bírása kitűnjenek e hó 25-ig ezen iskolaszékhez beadandók.

A „maros-ludasi iskolaszéknek” szeptember 10-kén 1871 tartott üléseiből. Hantz Pál, elnök. Szabó Sándor, jegyző.

Tanár dr. Lapière befecskendése 3 nap alatt gyógyít minden húdász-kifolyást, valamint fehér-folyást nőknél, még üdült állapotban is. Egy palack ára használati utasítással 1 taller 20 ez. garas. Az ütszeg beküldése mellett, szigorú titoktartás alatt kapható Witt A. által Berlin, Lindenstrasse 18. Százakat gyógyított. (256)

egy török csász. 400 frankos Részlet-jegyek díjsorsjegy tizedrészté 12 o. é forintjával.

A legközelebbi húzás

már f. é. október 1-én lesz.

Főnyeremény 300,000 frk. aranyban.

Visszavásárlás a napi árkelet szerint. — Kibocsátja s az összeg beküldése mellett kapható az osztrák központi bank-tól

Bécs, Stock im Eisenplatz 3 sz.

Jegyzés. Váltóirodánk mindenféle állam és üzleti papir, arany- ezüstpénz, bank-jegy sat. eladását és vásárlását pontosan a napi árkelet szerint eszközli. Megrendelések a cs. k. tőzsde számára legpontosabban teljesítettnek. (Utánnyomat nem fizetődik.) (254)

1—2 (267) Makk elárverezés.

A felegregyi és szentpéterfalvi osztatlan Mezesbéli idei makk termés ez évi szeptember 26-án d. e 9 órakor Felegregyi községében nyilvános árverezés útján 100% bánatpénz bététele mellett a többet ígérőnek el fog adatni. Dobokamegye felsőkerületi alispánja. Szamosújvárt, 1871 szeptember 12. Ince József, alispán.

1—3 (266) A gróf Wass Ottilia tulajdonát képező maros-bogáthi részország a hozzá tartozó cintosi és oroszii birtokrészekkel és javadalmakkal együtt 1872 april 24-től kezdve több évre haszonbérbe kiadatik, esetleg örökáron is eladatik. A bérleti esetleg adás-vévesi föllételek iránt értekezhetni Váradí György hites ügyvéddel Kolozsvárt.

(249) 8—10 Osekly befételt tetemes nyereményben részesülhetni egy részletjegy vásárlása egy braunschweigi sorozatos sorsjegyre. Csak 14 ft. lefizetése által egyszer mindenkorra, tulajdonosa lesz az ember egy élede sorozatos sorsjegy 20-ad részének, a melylyel a szeptember 30-ki húzáson 150,000 ft. nyereményre eszűstben, minden levonás nélkül járhat, s a nyeremény készpénzben fog kifizetett. Ily részletjegyek csak addig kaphatók, míg a sorozatos sorsjegyek készlete tart. Braunschweigi sorozatos sorsjegyek ára 135 ft. 1839-ki sorozatos sorsjegyek ára 225 ft. váltóirodájá igazgatóságánál Bécsben, Wollzeile 13.

(256) 4—* Néhézoros görököket (nyálvalatörést) levél által gyógyít egy százszorosan jonak bizonyult szertel Witt A. Berlin, Lindenstrasse 18.

(258) Az 1—1 Analyse vom Lotto című munka, a mely lottojátekosoknak valóban nélkülözhetlen kézikönyve Orlicé R. mértani tanártól Berlinben, Wilhelm-Strasse legújabb kiadása, kapható könyvkereskedés útján és egyenesen a szerzőtől.

Ny. Gámán János örököséinél Kolozsvárt.